

Fakulteten för ekonomi, kommunikation och IT

Nina Aknooni
Charlotte Carlsson

Vilken bank väljer du?

- en nyckeltalsanalys av de fyra storbankerna i
Sverige

Which bank do you choose?

– a ratio analysis of the four major banks in Sweden

Företagsekonomi
C-uppsats

Datum/Termin: VT-09

Handledare: Berndt Andersson

Sammanfattning

Författare: Nina Aknooni och Charlotte Carlsson

Handledare: Berndt Andersson

Titel: Vilken bank väljer du? – En nyckeltalsanalys av de fyra storbankerna i Sverige

Bakgrund och problem: Under 2008 drabbades världen av en ekonomisk kris. Krisen har påverkat de svenska storbankerna, framförallt genom ökade kreditförluster. De ökade kreditförlusterna uppkom på grund av olika faktorer men framförallt till följd av bankernas exponeringar i Baltikum. I denna studie ska det undersökas om någon bank klarat sig bättre än de övriga men även om man kan avläsa några försämringar på grund av den ekonomiska krisen. Detta ska undersökas med hjälp av olika nyckeltal som valts ut för denna studie.

Syfte: Syftet med denna studie är att jämföra de fyra huvudbankerna, Handelsbanken, Nordea, SEB och Swedbank med utgångspunkt från några valda nyckeltal. Vi vill även undersöka hur de påverkats av den rådande ekonomiska krisen genom att studera en femårsperiod mellan år 2004 och 2008.

Metod: Vid insamling av information ska vi framförallt utgå från bankernas årsredovisningar, kurslitteratur inom finansiering och företagsvärdering samt extern information.

Genom att studera nyckeltalen för de berörda åren ska vi jämföra bankerna med varandra samt studera krisens omfattning.

Resultat och slutsatser: Resultatet på studiens nyckeltal visar försämrade värden för samtliga banker under 2008 och det första kvartalet 2009. Anledningen till dessa försämringar grundar sig i den nuvarande ekonomiska krisen. Den tydligaste förändring som syns är de ökade kreditförlusterna som påverkar årets resultat som i sin tur påverkar många av de valda nyckeltalen. De nyckeltal som visar de tydligaste förändringarna är kreditförlustnivån, räntabiliteten på eget kapital samt vinsten per aktie. Vidare förväntas bankernas ekonomi försvagas ytterligare under 2009

Förslag till fortsatta studier: Vårt förslag på en fortsatt studie är att följa upp bankerna i den nuvarande krisen och studera vidare på nyckeltalen för att få en bredare förståelse för vad som påverkat respektive bank. Ett annat förslag är att studera hur bankerna återhämtar sig efter år 2008 års kris.

Abstract

Authors Nina Aknooni and Charlotte Carlsson

Advisor: Berndt Andersson

Title: Which bank do you choose? – A ratio analysis of the four major banks in Sweden

Background and problem: In 2008 the world was hit by an economic crisis. The crisis has affected the major Swedish banks, mainly through increased credit losses. The increase in credit losses incurred due to various factors but mainly due to banks' exposures in the Baltic's. The study should be considered whether any bank fared better than the others, but even if some deterioration due to the economic crisis. This should be investigated by using various financial ratios selected for this study.

Purpose: The aim of this study is to compare the four main banks in Sweden, Handelsbanken, Nordea, SEB and Swedbank, based on some selected indicators. We also want to study how they influenced by the current economic crisis by studying a five-year period between 2004 and 2008.

Methodology: For the collection of information, we mainly rely on banks' annual reports, literature in finance and business valuation, and external information. By studying the ratios for the years concerned, we shall compare the banks with each other and study the extent of the crisis.

Results and conclusions: The results of the study's indicators show deterioration in values for all of the banks in 2008 and the first quarter of 2009. The reason for these declines is based in the current economic crisis. The most obvious change that is visible is the increased credit losses that affect net income, which in turn affect many of the selected ratios. The key figure shows the most visible changes is the credit loss rate, return on equity and earnings per share. Furthermore, the economies of the banks are expected to decrease further in 2009.

Proposal for further study: Our proposal for a further study is to follow the banks of the current crisis and to study further about the indicators to get a deeper understanding of what influenced the banks. A further proposal is to study how the banks are recovering after the crisis during 2008.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1. BAKGRUND	1
1.1.1. Historik.....	1
1.1.2. Presentation av bankerna.....	1
1.1.3. Baltikum	2
1.2. PROBLEMFÖRMULERING	3
1.3. SYFTE.....	3
1.4. DISPOSITION.....	4
2. METOD	5
2.1. VAL AV METOD	5
2.1.1. Kvantitativ metod.....	5
2.1.2. Deskriptiv undersökningsmetod	6
2.2. VAL AV BANKER	6
2.3. DATAINSAMLING	6
2.3.1. Primärdata och sekundärdata.....	6
2.4. GILTIGHET	7
2.4.1. Validitet	7
2.4.2. Reliabilitet.....	7
2.5. GENOMFÖRANDE.....	7
3. VAL AV NYCKELTAL	9
3.1. PRESENTATION AV NYCKELTAL	9
3.2. STUDIENS NYCKELTAL	9
4. EMPIRI OCH ANALYS	13
4.1. NYCKELTAL	13
4.1.1. K/I – tal	13
4.1.2. Kapitaltäckningsgrad	15
4.1.3. Kreditförlustnivå.....	16
4.1.4. Placeringsmarginal	18
4.1.5. Räntabilitet på eget kapital.....	20
4.1.6. Skuldsättningsgrad	21
4.1.7. Soliditet.....	23
4.1.8. Vinst per aktie	24
4.2. FÖRSTA KVARTALSRAPPORTEN FÖR 2009	26
5. DISKUSSION	28
5.1. NYCKELTALENS VARIATION MELLAN BANKERNA	28
5.2. NYCKELTALENS VARIATION MELLAN ÅREN.....	29
5.3. ÖVRIGA REFLEKTIONER.....	31
6. SLUTSATS	32
6.1. FÖRSLAG PÅ FORTSATTA STUDIER	33

Diagramförteckning

DIAGRAM 1: K/I-TAL	14
DIAGRAM 2: KAPITALTÄCKNINGSGRAD	15
DIAGRAM 3: KREDITFÖRLUSTNIVÅ	17
DIAGRAM 4: PLACERINGSMARGINAL.....	19
DIAGRAM 5: RÄNTABILITET PÅ EGET KAPITAL	20
DIAGRAM 6: SKULDSÄTTNINGSGRAD	22
DIAGRAM 7: SOLIDITET.....	23
DIAGRAM 8: VINST PER AKTIE	25

Tabellförteckning

TABELL 1: K/I-TAL	13
TABELL 2: KAPITALTÄCKNINGSGRAD	15
TABELL 3: KREDITFÖRLUSTNIVÅ	17
TABELL 4: PLACERINGSMARGINAL.....	18
TABELL 5: RÄNTABILITET PÅ EGET KAPITAL	20
TABELL 6: SKULDSÄTTNINGSGRAD.....	21
TABELL 7: SOLIDITET.....	23
TABELL 8: VINST PER AKTIE	24
TABELL 9: DELÅRSRAPPORT KVARTAL 1	26

1. Inledning

I det inledande avsnittet studeras bakgrunden, problemformuleringar samt studiens syfte.

1.1. Bakgrund

1.1.1. Historik

I början av 2000-talet grundades finanskrisen i USA. När företagen gjorde stora vinster i samband med högkonjunkturen fanns det gott om pengar och kreditgivarna ville låna ut ytterligare för att göra ränteintäkter. Samtidigt verkade bostadsmarknaden stabil och något stigande, därför valde de dåvarande kreditgivarna att bevilja bolån även till fattiga hushåll. Kreditgivarna lockade låntagare genom fördelaktiga villkor, dessa bolån kom att kallas subprime-lån. Under 2006 skärptes dessa villkor och med det fick många hushåll problem med betalningarna av räntor och amorteringar. I samband med det bromsades ekonomin och priserna på bostäder sjönk. De människor som hade problem att betala av på lånen tvingades därför sälja sina bostäder till lägre priser, vilket gjorde att kreditgivarna inte fick sina förväntade vinster i form av ränteintäkter utan istället uppstod kreditförluster. När kreditförlusterna av subprime-lånen blev oväntat stora uppstod en osäkerhet kring dessa värdepapper, banker och andra finansinstitut blev därför alltmer försiktiga med att låna ut pengar till varandra eftersom det var svårt att veta vilka som led av dessa kreditförluster (Riksbanken 2009). Under 2008 drabbades ett flertal banker av likviditets problem vilket ledde till konkurser och uppköp av andra banker men även av staten (E24).

Detta spred sig allteftersom vidare till övriga världen, eftersom kreditgivarna sålt fordringarna på subprime-lånen vidare som värdepapper till världens övriga finansmarknad. Köparna av dessa värdepapper blev de som tvingades bära förlusterna. Detta påverkade med andra ord hela världsekonomin och 2007 kom det första tecknet på en allvarlig finanskris. Centralbankerna i många länder svarade genom att pumpa in mer pengar och sänka styrräntorna. I USA gjordes även stödprogram för de utsatta husägarna och i Storbritannien förstatligades havererade banker. Själva krisen påverkade även Sverige, detta blev synbart bland annat genom att det blev dyrare att låna pengar genom en höjd ränta, höjningen gjordes för att kunna försvara sig mot den ökade risken (Rosén 2008).

1.1.2. Presentation av bankerna

Följande sker en kort presentation av de fyra storbankerna som vi har valt att utgå ifrån i vår studie.

Handelsbanken

År 1871 grundades Stockholms Handelsbank av ett antal framträdande företag och personer inom Stockholms näringsliv. Banken bytte namn till Svenska Handelsbanken och blev en universalbank som erbjöd tjänster för såväl privatkunder som företagskunder. Idag är Handelsbanken en av de största bankerna i Norden med verksamhet i 22 länder. Bankens idé är att erbjuda finansiella tjänster med hög servicenivå utefter kundens behov och den personliga relationen. Målet är att ha bättre lönsamhet och högre räntabilitet än genomsnittet för konkurrenterna på hemmamarknaderna och målet förväntas nås genom nöjdare kunder och lägre kostnader än konkurrenterna (Handelsbanken 2009).

Nordea

Nordea grundades 1832 och är ursprungligen en sammanslagning av den svenska Nordbanken, danska Unibank, norska Christiania Bank og Kreditkasse samt finska Merita bank. Nordea är en ledande bank i Norden och har i dagsläget verksamhet i 19 länder med över 1400 kontor. Bankens vision är att vara den ledande nordiska banken som skapar betydande värde för kunder och aktieägare. Nordeas finansiella mål som baseras på visionens värdeskapande mäts i totalavkastning vidare mäts lönsamhetsdelen i avkastning på eget kapital (Nordea 2009).

SEB

Stockholms Enskilda Bank grundades år 1856. Idag är SEB, Skandinaviska Enskilda Banken, en av norra Europas ledande finanskoncerner. SEB bedriver verksamhet i 21 länder med drygt 660 bankkontor. SEB:s vision är att vara högst rankad av kunderna inom sina utvalda marknader i norra Europa samt vara ledande när det gäller lönsamhet (SEB 2009).

Swedbank

Swedbank grundades år 1820 och var då Sveriges första Sparbank. Bankens ambition är att vara ledande på service och kunna erbjuda enkla och konkurrenskraftigt prissatta tjänster för privat- och företagskunder. Banken har i dagsläget över 900 kontor i bland annat Sverige, Baltikum och Ukraina. Swedbank:s vision är att vara den ledande finansiella institutionen på de verksamma marknaderna där fokus ligger på att ha den högsta kundtillfredsställelsen och bästa lönsamheten (Swedbank 2009).

1.1.3. Baltikum

Baltikum sågs tidigare som en bra marknad att expandera sig på, den första expansionen i Baltikum gjordes under 1990-talets slut och har sedan dess ökat markant (Sveriges Riksbank 2002). Man kan idag med facit i handen konstatera att bankerna inte fått den lönsamhet de hoppats på. Estland och Lettland gick in i en recession under det första

halvåret av 2008 vilket medförde en kraftigt fallande tillväxt. Även Litauen hade problem under 2008, dess ekonomiska tillväxt avtog kraftigt men var ändå positiv under hela 2008. Prognosen för 2009 är en fortsatt nedgång för den baltiska ekonomin, först 2011 väntas det vända. Största anledningen till de ekonomiska nedgångarna är den minskade nedgången av den inhemska efterfrågan. Den höga inflationen i länderna gör att hushållens inkomster sjunker i förhållande till de övriga priserna vilket ger ett mindre konsumtionsutrymme. Den stora konjunkturedgång som följde orsakade likviditetsbrist hos bankerna i Baltikum (Bankernas årsredovisningar 2008).

Handelsbanken har idag två kontor i Baltikum, ett i Estland och ett i Lettland. Den totala utlåningen uppgår till 181 miljoner euro i Estland och 3 miljoner euro i Lettland. De har dock ingen utlåning till Litauen idag (Handelsbankens årsredovisning 2008).

Nordea har 66 kontor i Baltikum. Utlåningen i Baltikum uppgår till 8,67 miljarder euro hos Nordea. De totala kreditförlusterna ökade med 3100 % mellan år 2007 och år 2008 (Nordeas årsredovisning 2008).

SEB har totalt 200 kontor runt om i Baltikum. Kreditförlust nivån i Baltikum ökade med 1,97 % mellan år 2007 och år 2008 (SEB:s årsredovisning 2008).

Swedbank är den bank i Sverige som expanderat mest i Baltikum. De har idag 278 bankkontor i Baltikum där den största delen befinner sig i Estland. Den totala utlåningen uppgår till 210 miljarder kronor och de totala kreditförlusterna ökade med 300 % mellan år 2007 och 2008 (Swedbank:s årsredovisning 2008).

1.2. Problemformulering

I denna studie vill vi med hjälp av lämpliga nyckeltal försöka utläsa vad finanskrisens nedgång beror på och vad den påverkats av genom att studera en femårsperiod mellan år 2004 och 2008 med en komplettering av den första delårsrapporten för 2009. Vidare vill vi studera hur de fyra storbankerna påverkats av krisen för att kunna se hur bankerna förhåller sig till varandra.

Studien syftar till att besvara två delfrågor som utgör grunden till problemformuleringen.

Hur står bankerna till varandra utifrån valda nyckeltal?

På vilket sätt skiljer sig de studerade nyckeltalen åt mellan åren?

1.3. Syfte

Med utgångspunkt från nyckeltal vill vi jämföra de fyra huvudbankerna i Sverige för att se hur de påverkats av den nuvarande krisen. Vi vill även ta reda på hur prognoserna för

framtiden ser ut genom att studera marknadens upp- och nedgångar utifrån de studerade nyckeltalen.

1.4. Disposition

Avsnitt 1 – Inledning

I det inledande avsnittet studerar vi bakgrund, problemformuleringar samt studiens syfte.

Avsnitt 2 – Metod

I det uppföljande avsnittet studerar vi valet av metod.

Avsnitt 3 – Val av nyckeltal

I detta avsnitt presenteras de valda nyckeltalen.

Avsnitt 4 – Empiri och analys

I det fjärde avsnittet presenteras de valda nyckeltalen i tabell- och diagramform följt av empiri och analys.

Avsnitt 5 – Diskussion

Här diskuteras ämnet utifrån våra problemformuleringar vilket utgör grunden till slutsatsen.

Avsnitt 6 – Slutsats

I det sista avsnittet ska våra problemformuleringar besvaras samt ges förslag på fortsatta studier .

2. Metod

I detta avsnitt studeras valet av metod som används vid utförandet av studien. Vidare klargörs valet av banker som studien omfattar samt en redogörelse för genomförandet av studien.

2.1. Val av metod

Utgångspunkten i denna studie är en jämförelse mellan bankers olika nyckeltal under en femårsperiod från år 2004 till och med år 2008. Valet av ämne gjordes främst på grund av dess aktualitet samt ett intresse av att få en ökad förståelse för den situation Sverige och övriga världen befinner sig i. Tillvägagångssättet för denna studie är respektive banks årsredovisning för de avgränsade åren med fokus vid ett flertal nyckeltalsanalyser. Studien har gjorts för att se hur respektive banks finansiella situation ser ut i dagsläget.

2.1.1. Kvantitativ metod

Denna studie har som utgångspunkt att jämföra de valda bankerna utifrån deras redovisade data. Genom att studera deras årsredovisningar har kvantitativ metod använts med grund i problemformuleringen.

I regel är en kvalitativ uppläggnings avsedd att få fram hur människor tolkar och förstår en given situation (Jacobsen 2002). Fördelen med denna metod är att den lägger vikt vid detaljer, nyanser och det unika hos varje uppgiftslämnare.

Då en kvantitativ metod är mest lämplig när det finns god förhandskunskap om det ämne som undersöks och när frågeställningen är relativt klar anses det i denna studie mindre lämpligt att använda den kvantitativa metoden. Klarheten i problemställningen är en förutsättning just därför att kategorisering är ett måste innan insamling av data sker. Undersökningar enligt denna metod resulterar oftast till en bred undersökning snarare än en djup analys (Jacobsen 2002).

I denna studie har kvantitativ metod använts eftersom den är mest lämplig i den aspekt då vi är intresserade av att skapa mer klarhet i vad som ligger i ett begrepp. Detta görs för att få fram en nyanserad beskrivning av begreppet. Eftersom studien avgränsar sig till banker och dess årsredovisningar för de år före och under finanskrisen ger denna metod en mer ingående analys. Studiens valda år gör det lämpligt att använda den kvantitativa metoden i det avseendet att metoden beskriver ett fenomenets frekvens eller omfattning. När nyckeltalsanalyserna görs syns ett tydligt mönster på bankernas variationer under åren

varför denna metod är mer användbar. En fördel med den kvantitativa metoden är att många enheter och bredd blir viktiga mål (Jacobsen 2002).

2.1.2. Deskriptiv undersökningsmetod

Explorativa undersökningar klassificeras utifrån hur mycket man vet om ett visst problemområde innan undersökningen startar. Syftet med en explorativ undersökning är att inhämta så mycket kunskap som möjligt om problemområdet. Undersökningar som denna syftar till att nå kunskap som kan ligga till grund för vidare studier där idériedom och kreativitet ofta är viktiga inslag.

Problemområden där en viss mängd kunskap redan finns kallas för deskriptiv undersökningsmetod. Vid en sådan undersökning begränsas undersökningen till några aspekter av de fenomen forskaren är intresserad av, med detta menas att beskrivningarna kan röra förhållanden av nutid eller dåtid (Patel & Davidson 2003).

Undersökningsmetoden till denna studie baseras på antagandet att nyckeltalsanalyserna är relevanta för analysen av hur djup bankkrisen under 2008 verkligen är. Vid välgranskade nyckeltalsstudier som denna ligger en deskriptiv undersökningsmetod till grund för att se hur krisen påverkat bankerna. Undersökningen likställer vilka nyckeltal som är relevanta och avser till att visa hur de olika nyckeltalen skiljer sig vid en jämförelse med varandra och för bankerna.

2.2. Val av banker

Utgångspunkten i denna studie syftar till att se hur krisen under år 2008 förhåller sig och har påverkat de fyra huvudbankerna. Av den orsaken har vi valt att endast behandla de för nuvarande största bankerna i Sverige. Vid valet av banker har vi därefter konstaterat att dessa banker har påverkats mest och det är även dessa som har runt 66 % av den svenska bankmarknaden (Aktiespararna 2006).

2.3 Datainsamling

I en studie kan antingen datainsamlingen ske i form av primär- och/eller sekundärdata.

2.3.1. Primärdata och sekundärdata

Primärdata är när insamling av upplysningar sker direkt från personer eller en grupp av personer. Det innebär därmed att forskaren samlar in upplysningar för första gången direkt av den primära informationskällan. Genom att använda metoder som intervjuer, observationer och frågeformulär samlas primärdata in.

En annan typ av informationsinsamling är sekundärdata. Forskaren baserar sig på upplysningar som är insamlade av andra och som ofta har samlats in för ett annat ändamål.

Vid utnyttjandet av sekundärdata är det ytterst viktigt att vara kritisk vid urvalet av de källor som granskas, så att trovärdigheten i källorna förblir höga (Jacobsen 2002).

2.4. Giltighet

För att en uppsats ska anses vara trovärdig och relevant ska en hög validitet och reliabilitet finnas.

2.4.1. Validitet

Validitet är ett mått för att mäta om studien är giltig och relevant. Med validiteten mäts det som önskas mätas och det som mäts ska sedan uppfattas som relevant (Jacobsen 2002).

I denna studie är syftet att mäta nyckeltal som reflekterar krisens påverkan under 2008.

Genom att använda validitet tas endast de för studiens mest relevanta nyckeltal fram. Detta görs för att kunna påvisa en skillnad i bankernas finansiella situation av finanskrisen. För att uppnå validitet har vi använt oss av nyckeltal som har använts i tidigare studier av banker och som visat sig vara väsentliga (Finansinspektionen 2008a, Aktiespararnas Aktieskola 1998).

2.4.2. Reliabilitet

Om en studie har samma resultat vid ett flertal mätningar oberoende av vem som gör undersökningen är studien tillförlitlig och trovärdig. Vidare anses en sådan studie ha en hög reliabilitet och undersökningen är genomförd på ett trovärdigt sätt (Jacobsen 2002).

Genom att i denna studie använda sig av bankernas årsredovisningar har reliabiliteten stärkts eftersom bankernas redovisningar har upprättats enligt ett omfattande regelverk. Den data som har hämtats ur dessa årsredovisningar har därför givit oss en rättvisande bild av bankerna och studiens tillvägagångssätt söker därmed styrka i reliabiliteten.

2.5. Genomförande

De för studien intressanta nyckeltalen har vi funnit genom att studera bankernas årsredovisningar under en femårsperiod. Tidsperioden som studien avser valdes för att få en klarare bild av hur bankernas finansiella situation var före bankkrisen samt under. Intervallet valdes till fem år eftersom det gav en tydligare och konkret uppfattning i bankens påverkan av krisens uppkomst. Då studiens första år inte hade påverkats av den

aktuella krisen ansågs en tidsperiod på fem år tillräcklig för att genomföra denna studie. Med utgångspunkt i 2008 års årsredovisning och med litteratur i vår grund har vi identifierat de nyckeltal som är aktuella för den pågående finanskrisen. De nyckeltal som urskiljts är sådana som är relevanta för en nyckeltalsanalys av svenska bankers situation i dagsläget. De flesta nyckeltal som vi har beräknat i studien finns med i respektive banks årsredovisning, något vi anser har varit ett tecken på att vår studie är relevant.

Vid valet av nyckeltal har vi använt oss av några redan identifierade nyckeltal ur litteraturen som har varit relevanta för just banker.

I denna studie har de flesta nyckeltalen som använts redan beräknats och redovisats i årsredovisningarna av bankerna, vi har dock valt att själva beräkna nyckeltalen för att se om de avviker från bankernas redovisade resultat.

Anledningen till varför vi själva har beräknat talen är för att bankernas definition för de valda nyckeltalen i vissa fall har skiljt sig åt och vi har därför valt att använda oss av en gemensam definition av nyckeltalen. Vissa banker har i sina årsredovisningar använt sig av sådan information som inte går att avläsa ur årsredovisningarna, det har i dessa fall varit svårt för oss att beräkna nyckeltalen och vi har därmed använt oss av en gemensam beräkningsformel.

För att underlätta för läsaren har vi i ett och samma avsnitt valt att presentera empirin och analysen. Diskussionen kring nyckeltalen har sammanställts i form av tabeller och grafer där syftet har varit att tydligt kunna se relationen mellan bankerna och åren. Nyckeltalsanalysen har med utgångspunkt i teori och empiri knutits samman med studiens frågeställningar för att enkelt ge en bild av hur bankerna klarat sig under år 2008 års bankkris.

3. Val av nyckeltal

I detta avsnitt presenteras de valda nyckeltalen. Presentationen sker i form av en kort beskrivning och en definition av nyckeltalet.

3.1. Presentation av nyckeltal

För att kunna studera om en banks finansiella situation är effektiv, lönsam och utvecklande kan en nyckeltalsanalys göras. Med hjälp av en sådan analys kan sedan en jämförelse göras för att se hur en bank förhåller sig till en annan. Genom att sammanställa redan existerande data från exempelvis ekonomiska rapporter kan nya slutsatser dras för att sedan koppla samman ny information om banken.

Med hjälp av bland annat boken Aktiespararnas Aktieskola (1998) och artiklar från Riksbanken och Finansmarknaden har utgångspunkten vid valet av de framräknade nyckeltalen varit att finna nyckeltal som i allmänhet berör bankanalyser. Den aktuella finanskrisen i Baltikum har motiverat oss att välja nyckeltal som speglar de ökade kreditförlusterna. Genom att använda bankernas årsredovisningar har nyckeltalen först beräknats och sedan blivit jämförda med respektive banks redovisade nyckeltal. Begränsningen av de presenterade nyckeltalen är utformningen av varje banks definition av nyckeltalen. Studien bygger därmed på en generell definition av nyckeltalet.

3.2. Studiens nyckeltal

K/I – tal

K/I- talet visar bankens kostnader i förhållande till dess intäkter. Talet beräknas genom att ta de totala kostnaderna dividerat med de totala intäkterna. Med tanke på att bankerna definierat nyckeltalet olika, som exempelvis Swedbank som valt att definiera kostnader i relation till dess intäkter. Detta gör att det blir svårt att tolka denna banks definition och därför har vi valt att använda oss av en gemensam formel för att beräkna nyckeltalet och därmed få en jämförbar bild av samtliga banker.

Värdet är ett effektivitetsmått där bankens lönsamhet presenteras, ju lägre värde desto bättre lönsamhet (Bankernas årsredovisningar 2008). K/I-talet är ett mått som ofta används vid analys av banker. Nyckeltalet är lämpligt för att analysera resultatet och bankens ställning på marknaden (Aktiespararnas Aktieskola 1998).

$$K/I - tal = \frac{Kostnader}{Intäkter}$$

Kapitaltäckningsgrad

Nyckeltalet visar ett mått på andelen riskkapital i banken i förhållande till den totala affärsvolymen. Kapitaltäckningsgraden är även bankens kapitalbas i förhållande till den riskvägda volymen av tillgångar enligt balansräkningen samt poster utanför balansräkningen (Aktiespararnas Aktieskola 1998). Nyckeltalet är intressant att studera då ett krav för bankverksamheten är att nivån ska ligga på minst 8 % för att anses tillräcklig (Finansinspektionen 2008b). Då en gemensam definition funnits tillgänglig har nyckeltalet, kapitaltäckningsgrad varit möjligt att hämta direkt ur årsredovisningarna.

$$\text{Kapitaltäckningsgrad} = \frac{\text{Kapitalbas}}{\text{Operativrisk} + \text{Marknadsrisk} + \text{Kreditrisk}}$$

Kreditförlustnivå

Definitionen enligt SEB och Handelsbankens årsredovisningar på kreditförlustnivån är de redovisade kreditförluster och värdeförändring på övertagen egendom dividerat med den totala utlåningen till allmänheten och kreditinstitut (exklusive banker), övertagen egendom samt kreditgarantier. Denna definition skiljer sig från Swedbank:s tolkning medan Nordea inte ens redovisar detta nyckeltal. Med grund i detta har vi därför valt att använda en gemensam beräkningsgrund där de totala kreditförlusterna har använts.

Vid en lågkonjunktur minskar efterfrågan på bankers tjänster. I samband med den minskade efterfrågan ökar kreditförlusterna när bankernas kunder möter svårigheter på grund av lågkonjunkturen. Det är därmed intressant att studera nyckeltalet för att få en bredare förståelse för bankers kreditförlustnivå i ekonomiska kriser (Aktiespararnas Aktieskola 1998). Den rådande situationen i Baltikum gör att detta nyckeltal blir intressant för studien.

$$\text{Kreditförlustnivå} = \frac{\text{Kreditförluster}}{\text{Totalutlåning}}$$

Placeringsmarginal

Nyckeltalet visar räntenettet i förhållande till den genomsnittliga balansomslutningen. Vanligtvis är placeringsmarginalen ett par procent och talet varierar bland annat beroende på den genomsnittliga riskprofilen på utlåningen samt hur dyr finansieringen för banken är. Placeringsmarginalen är viktig eftersom den tar hänsyn till räntenettet som är specifikt för banker då nettot är skillnaden mellan in- och utlåningsräntan (Aktiespararnas Aktieskola 1998). Detta nyckeltal har beräknats med utgångspunkt från Swedbank:s definition eftersom de övriga bankerna inte redovisat nyckeltalet.

$$\text{Placeringsmargin} = \frac{\text{Räntenetto}}{\text{Genomsnittlig balansomslutning}}$$

Räntabilitet på eget kapital

Nyckeltalet visar förhållandet mellan årets resultat och eget kapital. Värdet visar bankens avkastning på tillgångarna oavsett hur tillgångarna har finansierats. Värdet visar även hur väl bankens investeringsstrategi har utvecklats under året (Bankernas årsredovisningar 2008, Företagsvärdering 2002). För att ta reda på om bankens lönsamhet beror på effektivitet eller om den är verksam på en marknad med bristande konkurrens är räntabilitetsmättet användbart (Riksbank 2004). Även detta nyckeltal har redovisats hos bankerna med undantag från Nordea, dock har endast SEB och Swedbank definierat nyckeltalet och med anledning av detta har vi valt att använda oss av en generell definition.

$$\text{Räntabilitet.på.eget.kapital} = \frac{\text{Årets.resultat}}{\text{Genomsnittligt.eget.kapital}}$$

Skuldsättningsgrad

Nyckeltalet visar skulderna i förhållande till eget kapital. En hög skuldsättningsgrad motsvarar definitionsmässigt en låg soliditet. Genom detta tal kan man avläsa en banks risksituation (Nyckeltalshandboken 1998). Banken är känsligare för resultatförsämringar om de har en hög skuldsättningsgrad (Finansiering 1998).

Beräkningen sker genom att man dividerar skulderna med eget kapital. Med anledning till att belysa ekonomiska kriser hos banker är det av väsentlighet för denna studie att finna om skuldsättningsgraden har påverkats. Vid en bankkris blir följden vanligtvis att skuldsättningsgraden ökar, därmed är det av vikt att använda detta nyckeltal för att få en insyn i bankens påverkan av den ekonomiska krisen (Finansmarknaden 2008). Eftersom ingen av bankerna har redovisat nyckeltalet har detta beräknats med hjälp av nedanstående formel.

$$\text{Skuldsättningsgrad} = \frac{\text{Skulder}}{\text{Eget.kapital}}$$

Soliditet

Soliditeten visar hur stor del av bankens totala tillgångar som är finansierade med eget kapital. Nyckeltalet är användbart vid värdering av banker. Ur nyckeltalet kan två värden läsas av, årets värde som visar i vilken grad de totala tillgångarna har finansierats med eget kapital och årets förändringar som läses av och visar om avkastningen på eget kapital har varit tillräckligt hög i förhållande till årets tillväxt i totalt kapital.

Nyckeltalet beräknas genom att eget kapital divideras med summan av skulder och eget kapital (Nyckeltalshandboken 1998).

Då soliditeten visar bankens långsiktiga överlevnadsförmåga är detta nyckeltal intressant att studera i dagens kris. Ju högre soliditeten är desto bättre klarar sig banken i en konjunktursvacka eftersom banken då har en buffert genom eget kapital. I en bransch med hög risk kan det vara nödvändigt med hög soliditet därför anses det vara av stor vikt att ta fram detta nyckeltal för att kunna studera vilken bank som klarar sig bäst på långsikt (Företagsvärdering 2002). Även detta nyckeltal har beräknats av formeln nedan eftersom ingen av bankerna redovisat siffrorna.

$$\text{Soliditet} = \frac{\text{Eget.kapital}}{\text{Skulder} + \text{Eget.kapital}}$$

Vinst per aktie

Detta nyckeltal har beräknats genom att dividera årets resultat med genomsnittligt antal aktier (Bankernas årsredovisningar 2008). Värdet visar hur stor del av vinsten som tilldelas varje aktie. Vid en studie av nyckeltalet ligger intresset i hur vinsten varierar från år till år beroende av svängningar i värdet på fasta tillgångar. Vid analys av banker och dess aktier är det viktigt att se hur stora svängningar i resultatet som uppkommer beroende på aktiekursens utveckling på börserna (Johansson & Steiner 2007). Detta nyckeltal har beräknats med anledning till Nordeas årsredovisningar som redovisat samtliga siffror i euro. Därutöver har enbart Nordea definierat nyckeltalet och detta gör att en gemensam definition ger ett mer tillförlitligt resultat.

$$\text{Vinst.per.aktie} = \frac{\text{Årets.resultat}}{\text{Genomsnittligt.antal.aktier}}$$

4. Empiri och analys

4.1. Nyckeltal

I detta avsnitt presenteras nyckeltalen för de fyra storbankerna i form av tabeller och diagram följt av empiri och analys för respektive nyckeltal.

4.1.1. K/I - tal

Detta tal visar relationen mellan bankens kostnader och intäkter. Den data som presenteras nedan är framtagen genom att bankernas redovisade kostnader har dividerats med deras redovisade intäkter.

K/I- tal	2004	2005	2006	2007	2008
Handelsbanken	42,75%	41,55%	43,67%	45,59%	44,26%
Nordea	59,65%	55,80%	51,89%	51,56%	52,90%
SEB	64,63%	64,71%	58,16%	57,35%	61,76%
Swedbank	55,14%	48,05%	51,85%	50,78%	49,60%

Tabell 1: K/I-tal

Empiri

Vid en jämförelse mellan åren har samtliga bankers resultat sjunkit med undantag för Handelsbanken. Bankens K/I-tal har ökat med knappt två procentenheter, resultatet har dock sjunkit det senaste året med drygt en procentenhet. Det är önskvärt med ett så lågt K/I-tal som möjligt och Handelsbanken visar det lägsta talet. Banken med högst potential för fortsatt rationalisering är SEB som för dagen har det högsta värdet på sitt kostnads-intäkts index. Vid en jämförelse mellan bankerna syns ett tydligt tecken på att skillnaderna mellan samtliga banker blir mindre och mindre. För studiens första år, 2004, visade bankerna en skillnad på totalt 21,88 procentenheter och vid en jämförelse med det senaste året, 2008, sågs en skillnad på totalt 17,5 procentenheter.

K/I- tal

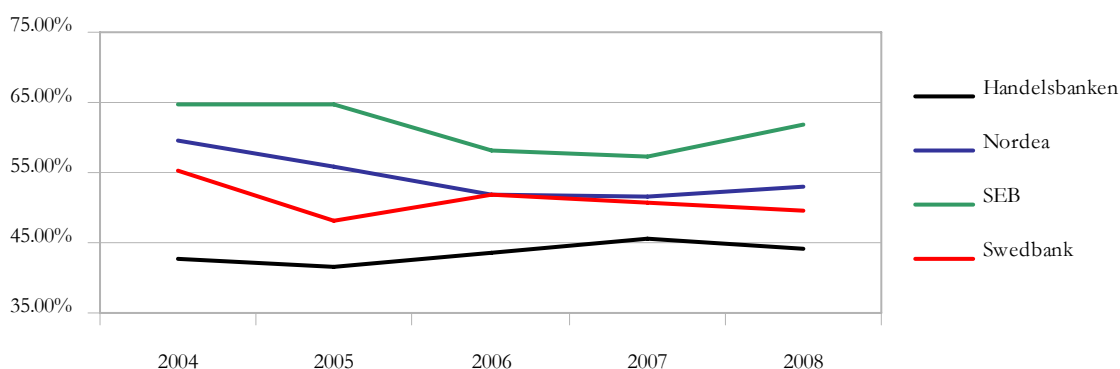

Diagram 1: K/I-tal

Analys

Ett K/I tal på 50 % är positivt eftersom det visar att banken har dubbelt så stora intäkter som kostnader. Om resultatet däremot skulle visa 200 % innebär det att kostnaderna är dubbelt så stora som intäkterna. Det är därmed önskvärt med ett så litet K/I – tal som möjligt och det är ett bevis på att banken är välskött och därför förtjänar en hög aktievärdering. Det kan dock vara små möjligheter till fortsatta rationaliseringar. Om banken istället har ett högt tal kan det finnas potential till kraftiga resultatförbättringar (Aktiespararnas aktieskola, 1998).

Vid studerande av Handelsbankens resultat med tiden kan inget tydligt mönster utläsas. Nyckeltalet varierar mellan de studerade åren och det finns inget tydligt tecken på en resultatförbättring. Värdet har sjunkit under år 2005 för att sedan stiga fram till och med år 2007. I dagsläget har K/I-talet återigen sjunkit och en framtida prognos är nästintill omöjlig att göra utifrån ovanstående beräkningar med avseende på de uppvisade variationerna.

Nordeas resultat har förbättrats under åren med undantag för år 2008. En trend kan tydligt avläsas med utgångspunkt i tabell 1. Kvoten har minskat stadigt under perioden bortsett från det senaste året. Anledningen till detta tros vara den nuvarande finanskrisen och en prognos för framtiden skulle kunna påvisa en resultatförbättring efter krisens slut.

Vid en närmare titt på SEB:s siffror syns ett jämförelsevis högt resultat. Det visar att kostnaderna täcks av intäkterna men inte i samma grad som hos exempelvis Handelsbanken. SEB har mellan de avgränsade åren visat en förbättring överlag men även här syns det att banken har påverkats av finanskrisen. Som framgår av tabell 1 kan det avläsas att Swedbank:s resultat är klart godkänt där dess intäkter är dubbelt så stora som

dess kostnader. Bankens framtida prognos är dock svår att utläsa med avseende på dess variationer under åren.

4.1.2. Kapitaltäckningsgrad

Kapitaltäckningsgraden är av intresse att studera då syftet är att få en uppfattning av hur en banks finansiella förutsättningar ser ut i framtiden. En hög kapitaltäckningsgrad är önskvärd och det motsatta betyder att banken kan vara i behov av till exempel en nyemission för att öka det egna kapitalet (Aktiespararnas aktieskola 1998).

I tabell 2 redovisas kapitaltäckningsgraden för samtliga banker och värdena är tagna från respektive banks årsredovisningar. Skälet till detta är att bankerna inte har redovisat samtliga uppgifter som krävs för att kunna beräkna nyckeltalet.

Kapitaltäckningsgrad	2004	2005	2006	2007	2008
Handelsbanken	10,0%	11,6%	9,5%	16,9%	16,0%
Nordea	9,5%	9,2%	9,8%	9,1%	9,5%
SEB	10,3%	10,8%	11,5%	11,0%	10,6%
Swedbank	11,6%	9,7%	9,8%	9,3%	11,6%

Tabell 2: Kapitaltäckningsgrad

Empiri

Som tabell 2 visar har Handelsbanken högst kapitaltäckningsgrad medan Nordea har lägst för 2008. Genom att studera de avgränsade åren visade Handelsbanken den högsta kapitaltäckningsgraden på 16,9 % för år 2007 medan Nordea samma år visade den lägsta nivån under hela tidsperioden på 9,1 %. SEB är banken med minst variation under åren som studien omfattar, vilket tyder på en relativt hög stabilitet.

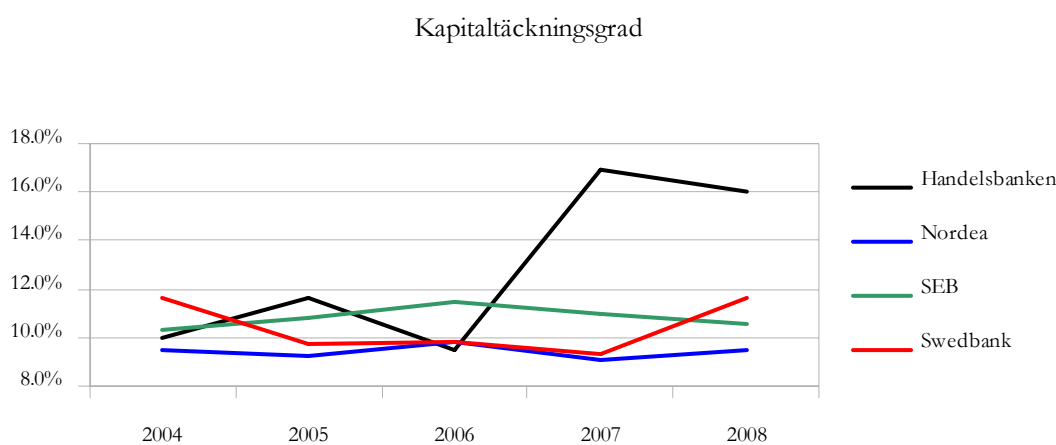

Diagram 2: Kapitaltäckningsgrad

Analys

Kapitaltäckningsgraden måste enligt internationella bestämmelser ligga på en viss nivå, som för närvarande måste vara minst 8 % (Sveriges riksdag 2006). Om denna gräns inte uppnås kan följden bli att banken inte får fortsätta med sin verksamhet. Detta mått mäter även andelen riskfyllt kapital i förhållande till de genomsnittliga tillgångarna. Talet visar bankens kapitalbas i förhållande till den riskvägda volymen av dess tillgångar. Med riskvägda tillgångar menas att olika banker har olika höga krav på andelen eget kapital som krävs, detta bedöms utifrån hur riskfyllda dess tillgångar är (Aktiespararnas aktieskola 1998).

År 1988 infördes en Baselkommitté vilka skulle reglera och införa gemensamma regler för hur bankernas kapitaltäckning skulle se ut. Med kapitaltäckning menar de den lägsta nivå på eget kapital i förhållande till tillgångar en bank är tillåten att ha. Kravet är att minst 4 % av bankens tillgångar ska täckas av eget kapital, en så kallad primärkapitalrelation. Ett ytterligare krav är att de ska ha minst lika mycket i eget kapital liknande tillgångar som de har i förlagslån, det vill säga ett långfristigt lån utan särskilda säkerheter. Dessa två tillsammans utgör kapitaltäckningsgraden på minst 8 % (Affärsvärlden, januari 2009).

Genom att studera diagram 2 går det att avläsa att bankerna uppfyller kravet på 8 % under samtliga år. En hög nivå på kapitaltäckningsgraden är bra under en lågkonjunktur eftersom det påvisar att banken har mindre riskfyllt kapital i förhållande till totalt kapital. Nordea och SEB har överlag legat på en jämn kapitaltäckningsgrad under åren. Detta kan ses ur grafen där båda bankerna har nästintill horisontella kurvor. Handelsbanken har däremot varierat mest, där den lägsta nivån var på 9,5 % och den högsta på 16,9 % vilket visar en förändring på totalt 7,4 procentenheter. Swedbank har i jämförelse med Handelsbanken haft en kapitaltäckningsgrad som varierat förhållandevis lite, detta värde är detsamma för åren 2004 och 2008.

4.1.3. Kreditförlustnivå

Kreditförlustnivån räknas fram genom att kreditförlusterna divideras med den totala utlåningen, vilket innebär att detta nyckeltal visar hur stor del av de utlånade pengarna som banken räknar med att få tillbaka (Bankernas årsredovisningar 2008). För en djupare förståelse kan det vara bra att veta vad en kreditförlust är. Det definieras som årets konstaterade - och sannolika förluster.

Banken kan göra vissa avdrag för till exempel återförda reserveringar och andra ansvarsförbindelser. Resultatet av detta divideras med den totala utlåningen under året och resultatet visar hur stor andel av bankens totala utlåning som förväntas gå förlorad (Swedbank:s årsredovisning 2008).

Kreditförlustnivå	2004	2005	2006	2007	2008
Handelsbanken	0,019%	-0,027%	-0,005%	0,002%	0,090%
Nordea	0,015%	-0,062%	-0,107%	-0,022%	0,161%
SEB	0,089%	0,101%	0,076%	0,095%	0,252%
Swedbank	0,068%	0,036%	-0,022%	0,055%	0,245%

Tabell 3: Kreditförlustnivå

Empiri

Kreditförlustnivån har varierat för samtliga banker under studiens omfattning. Kreditförlusterna utgör en viktig kostnad för bankerna, i synnerhet vid en konjunktursvacka.

Den enda banken som ständigt uppvisat en positiv nivå är SEB med en kreditförlustnivå på 0,252 % i dagsläget. En hög nivå anses negativt eftersom nivån speglar mängden kreditförluster i banken. Lägst nivå för 2008 har Handelsbanken med sina 0,090 %. Under år 2006 visade samtliga banker tidsperiodens bästa värde. Nordea har visat lägst nivå på kreditförluster mellan år 2004 och 2007, dock skedde en kraftig ökning från 2007 till 2008.

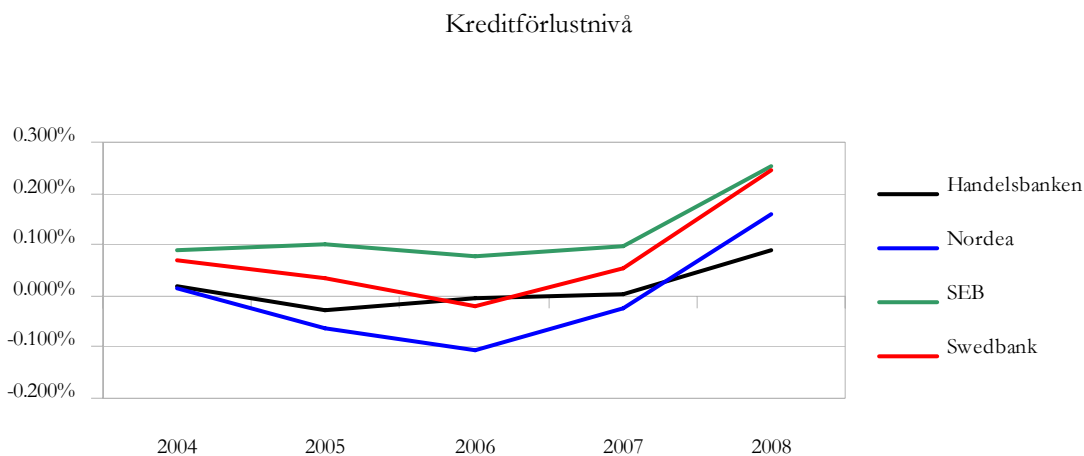

Diagram 3: Kreditförlustnivå

Analys

Som nämndes tidigare är kreditförlustnivån ett mått på bankernas kreditförluster i förhållande till den totala utlåningen. Som ses i diagram 3 är variationerna stora och beror på mängden utlåning och kreditförluster.

Bankerna kan själva påverka utlåningsmängden genom att höja eller sänka utlåningsräntan. I dagsläget med den rådande finanskrisen och de höjda räntorna är det

svårare att ta lån från bankerna. Den höga räntenivån är vald för att minimera mängden kreditförluster. En hög räntenivå medför en lägre risk för banken eftersom de nu ställer högre krav på låntagaren. Effekten av en hög räntenivå är att bankerna får färre låntagare och med det minskas den totala utlåningen.

Vid en låg räntenivå i en lågkonjunktur som denna skulle påföljden kunna bli att fler lånar pengar för att kunna finansiera sin privatekonomi. En anledning till detta kan ses i dagens höga nivå av arbetslöshet där många vill ta lån men som begränsas på grund av bankernas likviditetsbrist. Eftersom efterfrågan på utlåningen är större än utbudet höjs utlåningsräntan och det blir därmed dyrare att låna.

4.1.4. Placeringsmarginal

Detta nyckeltal beskriver förhållandet mellan bankens räntenetto och dess totala tillgångar. Resultatet visar räntenettots procentuella andel av de totala tillgångarna. De totala tillgångarna består av genomsnittet mellan ingående- och utgående balansomslutning (Sparbanken Finn 2009). Då placeringsmarginalen endast redovisats i Swedbank:s årsredovisningar har bankens definition använts för att beräkna de resterande bankers marginaler.

Placeringsmarginal	2004	2005	2006	2007	2008
Handelsbanken	1,15%	1,04%	0,87%	0,86%	0,96%
Nordea	1,25%	1,21%	1,15%	1,16%	1,18%
SEB	0,94%	0,82%	0,75%	0,75%	0,77%
Swedbank	1,50%	1,41%	1,25%	1,29%	1,27%

Tabell 4: Placeringsmarginal

Empiri

Placeringsmarginalen för bankerna ligger vanligtvis på ett par procent. Genom att studera tabell 4 styrks påståendet då alla banker har en placeringsmarginal mellan 0 - och 2 % (Aktiespararnas Aktieskola 1998). Bankerna strävar efter en hög placeringsmarginal av den orsaken att de då har ett större eget kapital att placera. Detta innebär att bankerna har möjlighet till en högre avkastning på placeringarna. Den högsta placeringsmarginalen innehas av Swedbank som befinner sig på en stadigt hög nivå. Lägst marginal visar SEB som ständigt befinner sig under en procent.

Placeringsmarginal

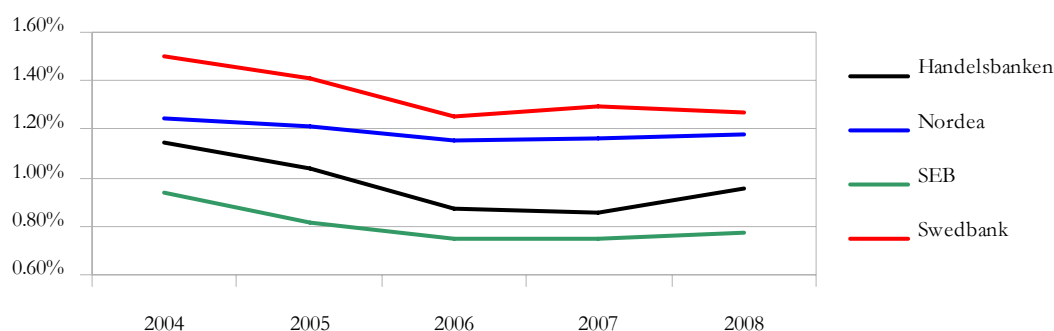

Diagram 4: Placeringsmarginal

Analys

För banker i allmänhet gäller det att ha en så pass hög placeringsmarginal som möjligt. Det beror på att en hög marginal ger möjligheter till högre avkastningar på placeringar eftersom de då kan placera mer kapital. Med de högre avkastningarna ges även en högre marginal. Av diagram 4 kan placeringsmarginalen hos Nordea ses som stabil under studiens omfattning. Detta tyder på en jämn placering av kapital under de studerade åren. Vid en närmare titt på de övriga bankerna är variationerna inte nämnvärt stora dock innehas inte ett lika stabilt mönster som hos Nordea.

Det som främst påverkar detta nyckeltal är förändringar i bankernas räntenetto. Samtliga banker försöker uppnå ett högt räntenetto genom att påverka sin in- och utlåning. Indirekt påverkas in- och utlåningen även av låntagarnas behov av kapital samt hur hög bankens utlåningsränta är. Utlåningen påverkar räntenettet genom ränteintäkter när bankens ränta höjs. Tillgängligt kapital berör även räntenettet där ett lågt utbud av kapital ger en hög ränta. I dagens ekonomiska kris finns ett minskat utbud av kapital vilket i framtiden bör leda till ett ökat räntenetto. Till följd av detta bör även placeringsmarginalen stiga.

Ytterligare en faktor som påverkar marginalen är de totala tillgångarna som i sin tur är påverkade av kreditförlusterna. Höga kreditförluster genererar till lägre tillgångar och en högre marginal. Vad gäller balansomslutningen bör den inte minimeras eftersom banken vill ha så höga tillgångar som möjligt. Med utgångspunkt i överstående resonemang är det eftersträvänsvärt att påverka räntenettet istället för balansomslutningen, detta för att maximera marginalen.

4.1.5. Röntabilitet på eget kapital

Nyckeltalet gör det möjligt att bedöma om banken ger en marknadsmässig avkastning på sitt eget kapital. Med den risk som det innebär att satsa pengar i ett företag bör avkastningen inte bara vara högre än bankräntan utan även täcka en eventuell riskpremie (Holmström 2003).

Röntabilitet på EK	2004	2005	2006	2007	2008
Handelsbanken	16,68%	17,86%	19,89%	22,04%	16,23%
Nordea	16,39%	17,70%	22,30%	19,27%	15,28%
SEB	14,73%	15,51%	20,35%	18,95%	12,53%
Swedbank	22,29%	24,16%	19,36%	18,87%	14,13%

Tabell 5: Röntabilitet på eget kapital

Empiri

I denna nyckeltalsanalys ses förhållandet mellan bankens årliga resultat och dess egna kapital. I studien har det egna kapitalet beräknats utifrån genomsnittet mellan bankens in- och utgående balans. Förhållandevis har samtliga banker en röntabilitet med stora fluktuationer. Mellan åren 2007 och 2008 syns en tydlig försämring av samtliga bankers värden. Swedbank har sedan 2005 visat allt sämre resultat och en framtida bedömning bör visa ett fortsatt lågt resultat. Generellt sett bör röntabiliteten på det egna kapitalet vara relativt hög i förhållande till bankräntan för att täcka en eventuell riskpremie.

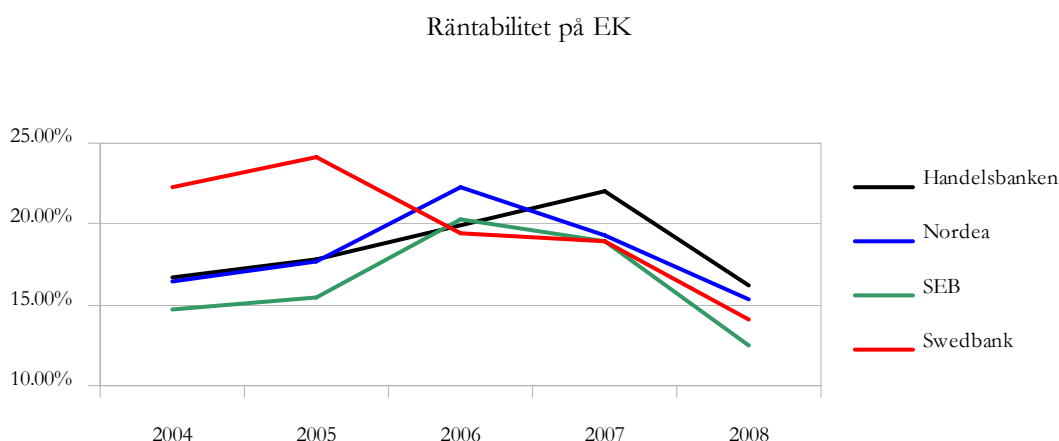

Diagram 5: Röntabilitet på eget kapital

Analys

För att finna ett mått på bankens lönsamhet är beräkning av röntabiliteten ett bra alternativ. Vid beräkning av nyckeltalet har definitionen framtagits ur respektive banks årsredovisning. Definitionsmässigt visar röntabiliteten storleken på varje aktieägars avkastning i förhållande till storleken på kapital som aktieägaren tillfört. Fler faktorer som inverkar på röntabiliteten är årets resultat samt det egna kapitalet. I avseende till nyckeltalet som är ett lönsamhetsmått bör bankerna sträva efter en hög kvot.

Lika väl som bankerna strävar efter en hög räntabilitet bör de samtidigt vilja ha ett litet kapital för att kunna placera en stor volym kapital för att utöka den förväntade avkastningen. Ett problem som uppstår vid sådana placeringar är den risk som banken utsätts för då pengarna antingen ökar i värde eller förloras helt.

En orsak till bankernas ekonomiska nedgångar är att de placerat kapital i värdepapper som förlorat täckning. Som följd av detta har de investerade pengarna förkommit.

I framtiden förväntas ytterligare försämringar för samtliga banker. Vid krisens slut väntas en vändning som innebär en ny uppgång och en mer stabil räntabilitet.

4.1.6. Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgraden är ett mått för att studera en banks finansiella struktur. (Aktiespararnas Aktieskola 1998). Talet visar förhållandet mellan skulder och eget kapital, det vill säga antalet skuldkronor per eget-kapital-krona. En hög skuldsättningsgrad ger en större förlust från skuldfinansieringen (Nyckeltalshandboken 1998).

Skuldsättningsgrad	2004	2005	2006	2007	2008
Handelsbanken	20,46	23,07	26,03	23,96	27,80
Nordea	21,09	24,12	21,64	21,67	25,63
SEB	30,04	32,27	27,76	29,56	27,05
Swedbank	20,59	21,23	21,45	22,54	19,95

Tabell 6: Skuldsättningsgrad

Empiri

En låg skuldsättningsgrad gör en bank finansiellt starkt och en hög skuldsättning visar att den procentuella avkastningen på eget kapital ökar så snart tillgångarnas avkastning överstiger skuldräntan (BAS nyckeltal 2006).

I tabell 6 ses det att Handelsbanken hade lägst skuldsättningsgrad under 2004 medan dess värde var det högsta för år 2008. Den lägsta graden av skuldsättning finns hos Swedbank som år 2008 visar ett värde på 19,95. SEB hade år 2005 den högsta skuldsättningsgraden på 32,27 under studiens omfattning.

Skuldsättningsgrad

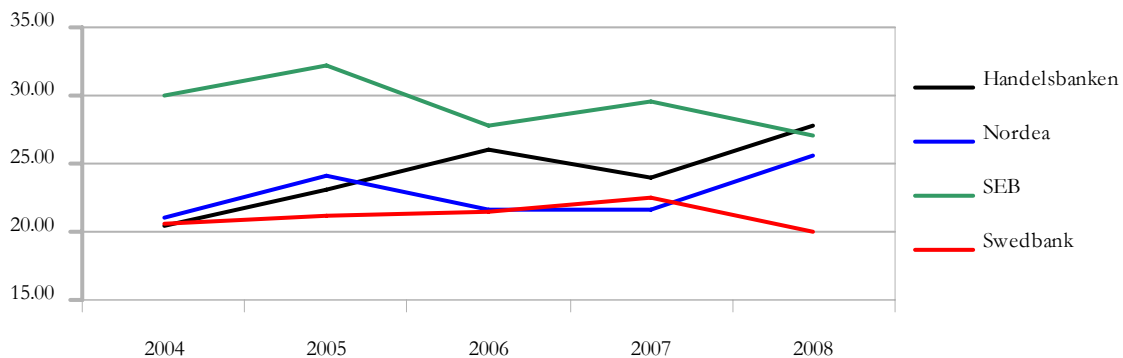

Diagram 6: Skuldsättningsgrad

Analys

Skuldsättningsgraden visar skulderna i förhållande till det egna kapitalet. En låg skuldsättningsgrad är det primära målet för att få en mindre förlust från skuldfinansieringen. Med avseende på den låga skuldsättningsgraden som Swedbank uppnått kan de anses vara finansiellt starka. I jämförelse med övriga banker som har relativt höga grader på skuldsättningen är dessa finansiellt svagare än Swedbank. Handelsbankens variation mellan åren har varit märkbart stor och den framtida prognosen kommer förmodligen att följa mönstret vilket tyder på en ytterligare ökning av kvoten. Swedbank med minst variationer tros fortsätta på sin stadiga nivå kring 20. En förklaring till varför dessa variationer uppstår är att banker tar upp utlåningen som en tillgång i balansräkningen och inlåningen som en skuld. Ökar inlåningen ger detta upphov till en större kvot.

Nyckeltalet är bra för att det belyser bankens risksituation, detta medför att en hög skuldsättningsgrad ger en hög risk och en låg skuldsättningsgrad motsvarar en låg risk. Med utgångspunkt i detta kan det ur tabell- och diagram 6 utläsas att i dagsläget har Swedbank den lägsta risken och Handelsbanken den högsta. Fluktuationerna är stora vilket syns tydligt hos Handelsbanken som under femårsperioden haft en ökning på 7,34. SEB och Nordeas växlingar är av betydligt lägre nivåer, trots detta är de inte jämförbara med Swedbank:s låga differens.

4.1.7. Soliditet

Soliditeten visar bankens betalningsförmåga på långsikt. Mättet visar även bankens finansiella styrka vid en viss tidpunkt (Aktiespararnas Aktieskola 1998). Ju större det egna kapitalet är i jämförelse med det lånade kapitalet desto större förmåga har banken att betala långfristiga skulder och för att överleva trots tillfälliga motgångar. Eftersom det vid förluster först och främst är det egna kapitalet som påverkas ger en god soliditet möjligheten till självfinansiering (Holmström 2003).

Soliditet	2004	2005	2006	2007	2008
Handelsbanken	4,66%	4,15%	3,70%	4,01%	3,47%
Nordea	4,53%	3,98%	4,42%	4,41%	3,76%
SEB	3,22%	3,01%	3,48%	3,27%	3,57%
Swedbank	4,63%	4,50%	4,46%	4,25%	4,77%

Tabell 7: Soliditet

Empiri

Genom att undersöka bankens finansiella styrka på lång sikt är det viktigt att risken av ett aktieinnehav bedöms. Anledningen till detta är att man vill se om bankens långsiktiga betalningsförmåga är tillräcklig för att kunna klara av svåra tider. I tabell 7 visar Swedbank en stadig nivå strax över 4 % under studiens samtliga år. Enligt tabell 7 kan det konstateras att SEB har den lägsta nivån för soliditeten fram till och med år 2007.

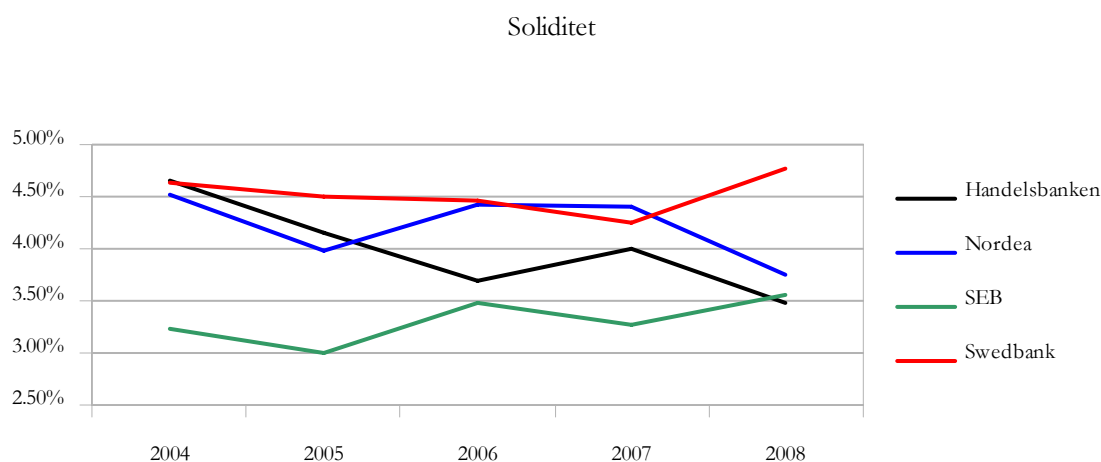

Diagram 7: Soliditet

Analys

Av nyckeltalet kan förhållandet mellan det egna kapitalet och de totala tillgångarna avläsas. Som tidigare nämndes är det önskvärt med en hög soliditet, detta på grund av att banken då har lättare att klara av konjunktursvackor.

I den rådande bankkrisen visar Swedbank den mest stabila soliditeten under åren. Med utgångspunkt i detta resonemang bör denna bank klara sig relativt bra genom krisen till skillnad från SEB som visat en lägre soliditet i jämförelse med de övriga bankerna.

För att klara av en bankkris som är världstäckande som denna krävs det troligtvis mer än bara en hög soliditet, dock är det en bra början att ha en relativt hög nivå. Ur diagram 7 kan det urskiljas hur bankerna påverkats av krisen. Som ses har Swedbank och SEB ökat under 2007 till 2008, och den framtida prognosen bör påvisa en fortsatt ökning av soliditeten. Vad gäller de övriga två bankerna har nivån för soliditeten sjunkit under samma tidsperiod. Det kan tyckas vara en markant försämring och båda bankerna bör säkerligen öka denna nivå för att inte falla allt lägre i den nuvarande konjunktursvackan.

De variationer som ses i Nordeas och Handelsbankens värden kan bero på mängden inlåning. Inlåningen påverkar skulderna som i sin tur påverkar soliditeten. För att maximera soliditeten kan banken öka det egna kapitalet genom att öka utlåningen till allmänheten och övriga kreditinstitut. Ett annat alternativ är att minska skulderna genom att minimera inlåningen.

4.1.8. Vinst per aktie

Vinst per aktie är ett av de centrala nyckeltalen när man vill analysera en banks lönsamhet. Eftersom detta nyckeltal ger en bild av bankens lönsamhet kan man använda det tal för att jämföra bankerna med varandra, men även för att jämföra om det gått i synnerhet bra eller dåligt ett visst år. Eftersom årets resultat är betydande för vinst per aktie påverkas det mycket av kreditförluster och i dagens läge har de flesta banker stora kreditförluster på grund av expansionen i Baltikum. Detta gör att vinsten per aktie sjunker (Aktiespararnas aktieskola, 1998).

Vinst per aktie	2004	2005	2006	2007	2008
Handelsbanken	13,97	17,31	20,41	24,87	19,46
Nordea	5,32	7,36	13,63	14,08	11,81
SEB	10,86	12,61	18,75	20,00	14,68
Swedbank	16,43	23,16	21,11	23,28	19,44

Tabell 8: Vinst per aktie

Empiri

Vinst per aktie visar förhållandet mellan årets resultat och antalet utestående aktier. Definitionen för nyckeltalet har framtagits ur bankernas årsredovisningar. Under år 2007 hade samtliga banker sitt mest lönsamma år. Handelsbanken visade för detta år ett resultat

som var det högsta för studiens omfattande år. Vid en jämförelse av bankernas resultat har Nordea lägst värden totalt sett under samtliga år.

Vid studiens sista år visade Swedbank och Handelsbanken ett någorlunda likvärdigt resultat.

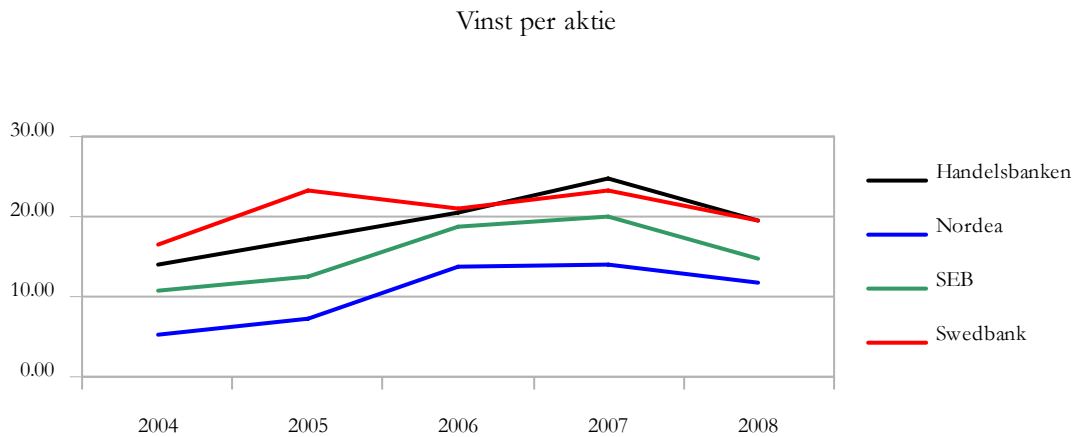

Diagram 8: Vinst per aktie

Analys

Lönsamhetsmättet vinst per aktie eftersträvar ett högt resultat. Ur aktieägarnas synvinkel önskas ett relativt högt värde på nyckeltalet då vinsten per aktie ger ett högre värde på aktien. Vinst per aktie kan påverkas av två grundläggande faktorer, årets resultat samt antal utestående aktier. De utestående aktierna kan i sin tur påverkas av banken genom nyemissioner och återköp av dess egna aktier. Vid en nyemission minskas vinsten per aktie men vid återköp ökar värdet på aktierna.

Vid en förändring i årets resultat ligger vanligtvis kreditförlusterna som orsak för detta. Enligt diagram 8 ses en tydlig försämring mellan år 2007 och 2008. En anledning till detta är de ökade kreditförlusterna i Baltikum som dragit ned resultatet för samtliga banker.

En framtida utveckling för bankerna tros vara en fortsatt försämring tills konjunkturen åter svänger tillbaka. Vid denna vändning bör vinsten per aktie åter öka upp till en normal nivå.

4.2. Första kvartalsrapporten för 2009

Den första kvartalsrapporten för 2009 har nu presenteras för respektive bank. Nedan följer en sammanställning av studiens nyckeltal.

Kvartal 1, 2009	Handelsbanken	Nordea	SEB	Swedbank
K/I-tal	43,90%	48,00%	63,00%	49,00%
Kapitaltäckningsgrad	16,70%	12,80%	13,20%	15,0%
Kreditförlustnivå	0,23%	0,12%*	0,70%	2,160%
Placeringsmarginal	0,24%*	0,28%*	0,24%*	0,31%*
Räntabilitet på EK	4,98%*	4,59%*	4,90%	-3,96%*
Skuldsättningsgrad	28,19*	25,35*	23,86*	21,05*
Soliditet	3,43%*	3,80%*	4,02%*	4,53%*
Vinst per aktie	4,43	2,13**	1,03	-4,34

Tabell 9: Delårsrapport kvartal 1

*Uträknad

** Omgjord till SEK

Empiri och analys

För att få en klarare bild av finanskrisen har delårsrapporten för första kvartalet under 2009 redovisats i studien. Med anledning till den rådande krisen har effekterna inte bara visats under den senaste årsredovisningen utan det går även att utläsa ytterligare effekter i delårsrapporten. Av de redovisade siffrorna i tabell 9 är vissa nyckeltal framräknade och andra tagna direkt ur rapporten. Orsaken till att vissa tal är uträknade är för att banken inte redovisat nyckeltalet i sin rapport. Därav har den tidigare redovisade definitionen i studien använts för att få ett likvärdigt resultat.

Handelsbankens K/I – tal har de tidigare åren varit på en stabil nivå över 40 %. Under 2009 års första kvartal har Handelsbanken visat ett resultat på 43,90 %, detta är en sänkning och tyder på en förbättring sen tidigare år. Nordea visade ett resultat på 48 %, en sänkning på 4,9 procentenheter sedan år 2008. Vad gäller SEB har resultatet ökat med 1,24 procentenheter. Ökningen är en negativ faktor eftersom det innebär att kostnaderna är större i förhållande till intäkterna än föregående år. Swedbank:s resultat har inte avvikit nämnvärt från tidigare år.

Kapitaltäckningsgraden för samtliga banker har ökat. Den mest markanta ökningen har skett hos Nordea och Swedbank där tillväxten varit runt 3,5 procentenheter. Eftersom kapitaltäckningsgraden ger en framtidsbild av dess framtida finansiella förutsättningar är en hög nivå positiv. En anledning till bankernas ökade kapitaltäckningsgrad kan bero på de flertal nyemissioner som gjorts.

Kreditförlustnivån för Handelsbanken, SEB och Swedbank har ökat. Den största ökningen har skett hos Swedbank där orsaken tros vara de ökade kreditförlusterna i Baltikum. Nordeas kreditförlustnivå har minskat vilket anses vara positivt då det tyder på lägre kreditförluster.

Placeringsmarginalen har minskat för samtliga banker i jämförelse med år 2008. En minskning innebär att bankerna har mindre eget kapital att placera vilket ger en lägre avkastning på de totala placeringarna. Vid en kvartalsrapport är räntenettet lägre än vid en årsrapport. Detta gör att nyckeltalet inte är helt jämförbart.

Resultatet vid beräkning av nyckeltalet räntabilitet på eget kapital är inte heller helt jämförbart eftersom beräkningarna utifrån kvartalsrapporterna använder periodens resultat istället för årets resultat.

Skuldsättningsgraden har för Handelsbanken och Swedbank ökat, medan graden har minskat för Nordea och SEB. Vid en ökning innebär det att skulderna har blivit större i förhållande till eget kapital. Vid en närmare titt på soliditeten syns det att nivån för Nordea och SEB har ökat medan den sjunkit för de övriga två bankerna. Resultatet av den ökade soliditeten innebär ett större eget kapital i förhållande till tillgångarna.

Det sista nyckeltalet, vinst per aktie, är vid denna nyckeltalsstudie inte heller jämförbart med de tidigare årsrapporterna. Anledningen till detta är att nyckeltalet beräknats på periodens resultat medan definitionen bygger på årets resultat.

5. Diskussion

I detta avsnitt diskuteras ämnet utifrån studiens problemformuleringar vilket utgör grunden till slutsatsen.

5.1. Nyckeltalens variation mellan bankerna

För att få en övergripande bild över nyckeltalens variation mellan bankerna läggs fokus på det senaste året, 2008. I denna diskussion ska vi utifrån frågeställningen besvara den första delfrågan för studien; *Hur står bankerna till varandra utifrån valda nyckeltal?*

Vid en analys av K/I-talet visar värdet hur kostnaderna förhåller sig till intäkterna. Som tidigare nämndes bör kostnaderna understiga intäkterna. Samtliga banker i undersökningen har intäkter som täcker kostnaderna. Handelsbanken har mer än dubbelt så stora intäkter som kostnader vilket tyder på ett relativt stort årsöverskott. Swedbank och Nordea har ett resultat som i jämförelse med SEB är på en konstant lägre nivå. För SEB är resultatet något sämre där ett jämförelsevis högt värde presenterats.

Nivån på kapitaltäckningsgraden bör vara så hög som möjligt därför att den visar bankens finansiella förutsättningar i framtiden. En allt för låg nivå kräver exempelvis nyemissioner för att uppnå minimikravet på 8 %. Samtliga banker har uppnått gränsen och Handelsbankens resultat är för år 2008 dubbelt så stort som kravet. Med en kapitaltäckningsgrad på 16 % ser Handelsbankens framtidsutsikter bra ut. Trots att SEB och Swedbank har överskridit minimikravet är marginalen inte särskilt markant. Nordeas resultat är i jämförelse med de övriga bankernas resultat svagt.

Kreditförlustnivån visar ett mått på mängden kreditförluster i banken. Denna nivå bör som tidigare nämndes vara låg eftersom kreditförluster inte är önskvärdt inom verksamheten. Vid en närmare jämförelse mellan bankerna under 2008 ses det att Handelsbanken har den lägsta nivån vilket tyder på att deras kreditförluster är små i förhållande till dess utlåning. SEB och Swedbank har en betydligt högre nivå vilket troligtvis uppkommit genom de ökade kreditförlusterna i Baltikum.

Vid en jämförelse mellan bankernas placeringsmarginal för år 2008 kan det konstateras att Swedbank har den högsta marginalen och SEB den lägsta. Nordeas marginal skiljer sig inte mycket ifrån Swedbank:s, vilket tyder på att båda bankerna har ett relativt stort kapital att placera i jämförelse med de övriga två bankerna. Mellan Nordea och SEB:s marginaler befinner sig Handelsbanken som under året visat en placeringsmarginal som varken är hög eller låg.

Nyckeltalet räntabilitet på eget kapital har för studiens senaste år visat en liten variation mellan bankerna. Eftersträvansvärt är en hög nivå av räntabilitet och för året har Handelsbanken visat den högsta nivån samtidigt som SEB har visat den lägsta. Nordea och Swedbank har under året visat en någorlunda hög nivå dock inte på samma nivå som Handelsbanken. SEB avviker mest från de övriga bankerna.

Under år 2008 visade Swedbank den lägsta skuldsättningsgraden. En låg skuldsättningsgrad visar att banken har en finansiell styrka. Med utgångspunkt i denna reflektion kan Swedbank därför ses som den finansiellt starkaste banken. I studien är SEB och Handelsbanken de banker som har den högsta skuldsättningen för året. Nordeas skuldsättningsgrad är också relativt hög i jämförelse med Swedbank.

Som nämndes innan visar soliditeten en banks betalningsförmåga på lång sikt. Vid en jämförelse mellan bankerna har Swedbank den högsta soliditeten. De övriga tre bankerna visar en snarlik position i förhållande till varandra, däremot är den betydligt lägre än Swedbank:s soliditets mått. Med bakgrund till att en hög soliditet leder till att en bank lättare klarar av konjunkturssvackor kan Swedbank tros klara dagens svacka bättre än de övriga bankerna.

Nyckeltalet vinst per aktie visar att Nordea har den aktie som givit lägst vinst. Både Handelsbanken och Swedbank har den högsta vinsten per aktie. En hög vinst ger ett högre värde på aktien. Utifrån denna teori har både Handelsbanken och Swedbank:s aktieägare en fördel eftersom värdet på deras aktier stigit. SEB:s vinst är varken hög eller låg i jämförelse med de övriga bankerna.

5.2. Nyckeltalens variation mellan åren

I följande diskussionsavsnitt ska den för studiens andra delfråga besvaras; *På vilket sätt skiljer sig de studerade nyckeltalen åt mellan åren?*

För bankernas K/I-tal visas det att under studiens år har Handelsbankens värden varit lägst vilket ger en bild av att Handelsbanken är den ledande banken utifrån detta nyckeltal. De övriga bankerna har under samtliga år haft stabila värden där få variationer för respektive bank förekommit. Under studiens första år, 2004, syns en klar skillnad mellan samtliga banker, men även här visar SEB den högsta nivån och Handelsbanken den lägsta. Genom att studera variationerna mellan bankerna syns en mindre avvikelse mellan åren 2006 och 2009 men även under dessa år har Handelsbanken det lägsta värdet och SEB det högsta.

Kapitaltäckningsgraden har under studiens år varierat obetydligt för Nordea och SEB. För Handelsbanken har stora fluktuationer under åren skett. Swedbank hade år 2007 sin lägsta nivå på kapitaltäckningsgraden. Den har därefter stigit till bankens högsta nivå under studiens avgränsade år. Nordea visar under 2007 den för studiens lägsta kapitaltäckningsgrad på 9,1 % samtidigt som Handelsbanken visar det högsta graden på 16,9 %. I delårsrapporten för år 2009 går det att avläsa att samtliga bankers nivåer har förbättrats.

SEB har under studiens omfattning uppvisat en hög kreditförlustnivå och Nordea har under samtliga år visat en låg nivå där den lägsta nivån var under år 2006. Under 2008 steg Nordeas kreditförlustnivå för att återigen sjunka år 2009. Swedbank har under de senaste åren haft en hög kreditförlustnivå vilket grundas i bankens expansion i Baltikum där stora kreditförluster uppkommit. Resultatet av detta ses i den senaste delårsrapporten för 2009 där nivån var den högsta under studien.

Vid en närmare titt på bankernas placeringsmarginal kan det ses att Swedbank har den högsta nivån under hela studiens omfattning. Med en hög placeringsmarginal ges möjligheten att placera mer kapital vilket ökar avkastningen. SEB har under samma tidsperiod haft den lägsta placeringsmarginalen medan Nordea har haft en nästintill konstant marginal.

För Handelsbanken har mindre variationer förekommit samtidigt som en förbättring skett mellan år 2007 och 2008.

Räntabiliteten på eget kapital har varierat i stor omfattning under studiens samtliga år. Detta gör att en klar analys mellan åren är svår att göra. Det som däremot går att studera är att studiens sista år visar en försämring för samtliga banker. Med utgångspunkt i detta antydande är effekten att samtliga aktieägares avkastning blir mindre i förhållande till det kapital som de tillfört banken. SEB och Nordeas resultat har under åren följt varandras mönster där upp- och nedgångarna har varit likvärdiga. De övriga två bankerna har under samma tidsperiod haft en varierande räntabilitet och detta har avskilts från de andras mönster.

Genom att analysera skuldsättningsgraden för studiens definierade år har Swedbank visat en stabil grad som har varit förhållandevis låg under hela tidsperioden. Trots den låga nivån visade Nordea år 2007 en lägre nivå än Swedbank, dock ökade Nordeas resultat året därpå. SEB har haft högst skuldsättningsgrad under perioden bortsett från år 2008 då Handelsbanken hade den högsta graden. I delårsrapporten för 2009 har inga större förändringar skett mellan bankerna och Handelsbanken har även under denna period haft högst skuldsättningsgrad och Swedbank den lägsta.

Soliditetens variation mellan åren visar att Handelsbanken har gått från att vara den bank med högst soliditet år 2004 till den banken med lägst under år 2008 och det första kvartalet år 2009. Swedbank har under åren haft en stadigt hög nivå och är i dagsläget den banken med högst soliditet. Nordea och SEB har under år 2004 och 2007 haft liknande förändringar. Under 2008 har detta mönster brutits genom att Nordeas soliditet sjönk och SEB:s resultat ökade. Delårsrapporten visar att Nordeas, SEB:s och Swedbank:s soliditet har förbättrats medan det skett en försämring hos Handelsbanken.

Mellan år 2004 och 2007 har Handelsbanken, Nordea och SEB haft en stabil ökning av sin vinst per aktie. Det senaste årets utveckling har lett till att samtliga bankers resultat har försämrats. I dagsläget är resultatet inte jämförbart med tidigare år eftersom delårsrapporten inte omfattar årets resultat. I Swedbank:s rapport redovisades ett negativt resultat vilket påvisar att ingen vinst förekommit under perioden.

5.3. Övriga reflektioner

I denna studie har vi konstaterat att bankkrisen endast är under uppbyggnad och kommer troligtvis att fortsätta under det kommande året. Vi har därmed fått en begränsad bild av den rådande krisen eftersom informationen inte har varit tillgänglig. Eftersom den aktuella krisen just påbörjats har inga tidigare studier kunnat göras. Ytterligare försämringar av bankernas situation kan förväntas och genom att studera den senaste årsrapporten för år 2008 kan inte den totala helheten belysas. Av att enbart studera den första delårsrapporten för 2009 är det svårt att tolka och få fram en fullständig förståelse för krisen. En av anledningarna till detta är att ett flertal nyckeltal kräver en helårsperiod i beräkningarna för att få fram ett jämförbart resultat.

Vid en nyckeltalsanalys av banker är det viktigt att finna de nyckeltal som för banker är lämpliga att studera. Vi har i denna studie använt oss av nyckeltal som främst redovisats i bankernas årsredovisningar men även nyckeltal som definitionsmässigt har visats vara användbara vid bankanalyser. Med grund i litteraturen har vi sedan identifierat ett antal nyckeltal som sedan använts för att jämföra bankerna med varandra.

Vidare har vi upptäckt att nyckeltalens definitioner i årsredovisningarna skiljer sig från varandra, mestadels har nyckeltalet tolkats olika för varje bank. Vi har därför valt att utgå från en gemensam definition för att få en rättvisande bild av respektive bank.

Vad gäller exempelvis placeringsmarginalen har endast Swedbank redovisat resultatet i sin årsredovisning. Med grund i deras definition och tolkning av nyckeltalet har vi sedan använt en jämlig beräkningsmetod för att ta fram de övriga bankers placeringsmarginal. I och med detta har resultatet av den framräknade placeringsmarginalen inte varit helt tillförlitligt i den aspekten att nyckeltalet inte har valts att redovisas i de övrigas årsredovisningar.

6. Slutsats

I detta avsnitt ska studiens frågeställningar besvaras genom att dra en slutsats ur nyckeltalsanalysen. Avsnittet fullföljs av förslag till en fortsatt studie inom området.

Hur står bankerna till varandra utifrån valda nyckeltal?

Vid en jämförelse mellan bankerna, utifrån de valda nyckeltalen, kan det konstateras att under år 2008 visade Handelsbanken de bästa siffrorna med undantag från placeringsmarginal, skuldsättningsgrad och soliditet. Dessa tre nyckeltal har inte redovisats i årsredovisningarna, varför en jämförelse inte är helt tillförlitlig.

För skuldsättningsgraden och soliditeten visas en omvänds ställning för Handelsbanken där de enligt våra analyser uppvisat ett svagare resultat. Vad gäller dessa nyckeltal har Swedbank påvisat det bästa resultatet trots medias uthängning om förlusterna i Baltikum.

Trots att krisen ännu inte är över kan slutsatsen dras att Handelsbanken överlag klarat krisen förhållandevis bra. Vid en närmare titt på den bank som påverkats mest i en negativ riktning visade siffrorna att SEB uppnådde sämst resultat. En av de många anledningarna till att det har gått mindre bra för SEB kan tänkas vara det flertal kontorsrörelser som bedrivs i Baltikum. I och med bankkrisens inverkan på de ökade kreditförluster som uppstått i Baltikum är det inte helt otänkbart att de banker med stor expansion i dessa länder påverkats mer. Med tanke på att Handelsbanken påvisat ett bättre resultat än de övriga bankerna kan en anledning finnas i att banken enbart har en liten andel av koncernen i Baltikum och som inte har påverkats i lika stor utsträckning.

Både Nordea och Swedbank har varit de banker som i studien visat ett mellanliggande resultat med undantag från de nyckeltal som saknats i bankernas årsredovisningar. Eftersom ett fåtal nyckeltal har tolkats och definierats för att ge en gemensamt rättvisande bild av banken har dessa resultat varit svåra att finna grund i. Det är just dessa nyckeltal som Nordea och Swedbank visat det bästa resultatet i.

Det är med andra ord Handelsbanken som enligt denna nyckeltalsanalys har klarat krisen bäst. Trots att krisen ännu inte är över kan en framtida prognos ges genom att studera den första delårsrapporten för år 2009 där Handelsbanken fortfarande visar en ledande position på bankmarknaden. Eftersom delårsrapporten endast innefattar en tremånadersperiod går det inte att helt förutspå en definitiv framtidsutsikt. Siffrorna är i och med det något försvagade men Handelsbanken är trots detta fortfarande på god väg framåt.

På vilket sätt skiljer sig de studerade nyckeltalen åt mellan åren?

Bankernas utveckling över åren har varierat från år till år. En konkret slutsats har varit svår att dra eftersom de studerade åren växlat inom majoriteten av nyckeltalen. Samtliga banker har haft stora fluktuationer över åren och ett gemensamt mönster har varit svårt att utläsa.

Vidare har samtliga banker påverkats mer eller mindre av bankkrisen. Det kan ses bland annat i nyckeltalet vinst per aktie där Handelsbankens vinst hade en konstant stigning till och med år 2007. Under följande år sjönk samtliga bankers vinst drastiskt utan undantag. Nyckeltalet kreditförlustnivå visar även det en kraftigt negativ påverkan av bankkrisen, det ses genom en ökning av nivån för samtliga banker. Nivån har mer än fördubblats för de studerade bankerna mellan år 2007 och 2008.

Ytterligare ett tal som styrker krisens påverkan på bankerna är räntabilitet på eget kapital där bankerna visar sina, för studiens samtliga år, sämsta resultat.

Anledningen tros återigen vara bankernas expansion i Baltikum vilka påverkat kreditförlusterna i en negativ riktning vilket i sin tur orsakar ett lägre resultat. Den bank som vid studien av dessa nyckeltal påverkats minst är Handelsbanken. En orsak till att Handelsbanken påverkats minst är att de till skillnad mot de övriga bankerna inte expanderat så mycket i Baltikum.

Vid en jämförelse med den första kvartalsrapporten 2009 kan en ytterligare försämring av kreditförlustnivån avläsas för bankerna bortsett från Nordea. Detta resultat tyder på en fortsatt negativ utveckling av kreditförlustnivån under 2009.

6.1. Förslag på fortsatta studier

En av anledningarna till varför en fortsatt studie är av intresse är för att denna studie har belyst en femårsperiod mellan år 2004 och 2008. Vi har även studerat den första delårsrapporten för 2009. Detta har medfört att den första delårsrapporten för det första kvartalet har gett studien en snabb inblick i ett fåtal nyckeltal och det har därefter inte varit möjligt att få en helhetsbild av krisen. En uppföljning av studien skulle därmed vara intressant genom att studera årsredovisningen för år 2009 och framåt för att exempelvis analysera följderna av devalveringen i Lettland.

Vidare är det i en fortsatt studie lämpligt att studera hur bankerna återhämtar sig efter krisens slut. Det är av intresse att finna en förståelse till hur krisen uppstod och hur respektive bank klarar sig upp ur den aktuella konjunktursvackan.

Med tanke på att det nästintill omöjligt att veta hur omfattande krisen är och hur djupt den påverkat bankerna kan en studie längre fram göras för att se hur respektive bank påverkats. En annan tanke är att se hur bankerna kan förbereda sig för en eventuell kris i framtiden.

Referenslista

Tryckta källor

Aktiespararnas Läsa och tolka årsredovisningar, en handledning som hjälper dig att förstå börsbolagens årsredovisningar. 2. uppl.(1998). Stockholm: Aktiespararnas aktieskola

BAS Nyckeltal: För bättre analys och effektivare ekonomistyrning. 3., [Utök.] uppl. (2006). Stockholm: Nordstedts Juridik

Jacobsen, Dag Ingvar (2002). *Vad, hur och varför?: om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen.* Lund: Studentlitteratur

Johansson, Gunnar & Steiner, Bosse (2007). *Aktier och fonder från grunden: allt du behöver för att komma igång med ett långsiktigt sparande.* Stockholm: [Aktiespararna kunskap]

Hansson, Sigurd (1998). *Finansiering.* uppl. 10:1 Malmö: Liber

Holmström, Nancy (2003) *Redovisning.nu.* uppl. 1:1 Malmö: Liber

Nilsson, Henrik, Isaksson, Anders & Martikainen, Teppo (2002). *Företagsvärdering: med fundamental analys.* Lund: Studentlitteratur

Patel, Runa & Davidson, Bo (2003). *Forskningsmetodikens grunder, att planera, genomföra och rapportera en undersökning.* 3., [uppdaterade] uppl. Lund: Studentlitteratur

Rosén, Hans (2008). Så funkar finanskrisen. *Dagens nyheter*, 18 september.

Sundberg, Leif (1998). *Nyckeltalshandboken: en vägledning enligt ny och gammal redovisning.* Uppsala: MM Publikationer

Årsredovisningar och delårsrapporter

Handelsbanken årsredovisningar 2004-2008, delårsrapport, mars 2009

Nordea årsredovisningar 2004-2008, delårsrapport, mars 2009

SEB årsredovisningar 2004-2008, delårsrapport, mars 2009

Swedbank årsredovisningar 2004-2008, delårsrapport, mars 2009

Internet:

Aktiespararna (2006). *Därför värderas SEB högre än konkurrenterna*. Tillgänglig: <<http://www.aktiespararna.se/artiklar/Analyser/SEB-varderas-hogre-an-konkurrenterna/>> (2009-05-13)

E24 (2008). *Finanskrisen för dummes*. (Elektronisk) E24 Tillgänglig: <http://www.e24.se/branscher/bankfinans/artikel_708487.e24?service=slideshow> (2009-04-14)

Finansinspektionen (2008a). *Banksektorns kapitaltäckning*, 22 april. Tillgänglig: <http://www.rahoitustarkastus.fi/Swe/Publicerat/Finansiella_analyser/Banksektorns_kapitaltackning/3_2008.htm> (2009-05-07)

Finansinspektionen (2008b). *Svagare kapitaltäckning i finländska bankerna*, 23 september. Tillgänglig: <http://www.rahoitustarkastus.fi/Swe/Publicerat/Finansiella_analyser/Banksektorns_kapitaltackning/> (2009-05-07)

Finansmarknaden (2008). *Den finansiella krisen – utveckling under 2008*, Tillgänglig: <http://sv05.internetborder.se/download/18.6b38234911d6cedb125800040543/Ruta2_+KL_dec2008_web.pdf> (2009-05-07)

Handelsbanken (2009). Tillgänglig: <<http://www.handelsbanken.se>> (2009-03-30)

Nordea (2009). Tillgänglig: <<http://www.nordea.se>> (2009-03-30)

SEB (2009). Tillgänglig: <<http://www.seb.se>> (2009-03-30)

Sparbanken Finn (2009). Tillgänglig:

<http://www.sparbankenfinn.se/ContentLinkFinder?PUB_ID=105452> (2009-04-14)

Sveriges Riksbank (2002) *Svenska bankers internationella expansion*. Tillgänglig:

<http://www.riksbank.se/upload/Dokument_riksbank/Kat_publicerat/Artiklar_FS/finstab02_2_artikel3.pdf> (2009-06-01)

Sveriges Riksbank (2004) *Svenska storbankers lönsamhet i en europeisk jämförelse*.

Tillgänglig:

<http://www.riksbank.se/upload/Dokument_riksbank/Kat_publicerat/Artiklar_FS/FS_04_1_ruta%203.pdf> (2009-05-07)

Sveriges Riksdag (2006) Tillgänglig:

<http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=37&dok_id=GU01FiU7> (2009-04-14)

Sveriges Riksdag (2006) Tillgänglig:

<http://www.riksdagen.se/Webbnav/index.aspx?nid=37&dok_id=GU01FiU7> (2009-04-14)

Swedbank (2009). Tillgänglig: <<http://www.swedbank.se>> (2009-03-30)

Bilaga 1

	2004				2005			
	Handelsbanken	Nordea	SEB	Swedbank	Handelsbanken	Nordea	SEB	Swedbank
K/I-tal (hämtad)	42,80%	60,00%	65,00%	55,00%	41,60%	56,00%	65,00%	48,00%
K/I-tal (uträknad)	42,75%	59,65%	64,63%	55,14%	41,55%	55,80%	64,71%	48,05%
Kreditförlustnivå (hämtad)	0,020%	Ej redovisat	0,100%	0,070%	-0,030%	Ej redovisat	0,110%	0,040%
Kreditförlustnivå (uträknad)	0,019%	0,015%	0,089%	0,068%	-0,027%	-0,062%	0,101%	0,036%
Placeringsmarginal (hämtad)	Ej redovisat	Ej redovisat	Ej redovisat	1,44%	Ej redovisat	Ej redovisat	Ej redovisat	1,38%
Placeringsmarginal (uträknad)	1,15%	1,25%	0,94%	1,50%	1,04%	1,21%	0,82%	1,41%
Räntabilitet på eget kapital (hämtad)	16,60%	Ej redovisat	14,70%	21,90%	17,90%	Ej redovisat	15,80%	24,60%
Räntabilitet på eget kapital (uträknad)	16,68%	16,39%	14,73%	22,29%	17,86%	17,70%	15,51%	24,16%
Vinst per aktie (hämtad)	14,55	5,18*	10,83	16,70	16,98	7,23*	12,58	21,56
Vinst per aktie (uträknad)	13,97	5,32	10,86	16,43	17,31	7,36	12,61	23,16

* Omräknad till SEK; Växelkurser: 2004 2005 2006 2007 2008
6,997 8,409 11,214 11,660 11,470

Fortsättning Bilaga 1

	2006				2007			
	Handelsbanken	Nordea	SEB	Swedbank	Handelsbanken	Nordea	SEB	Swedbank
K/I-tal (hämtad)	42,10%	52,00%	58,00%	52,00%	40,50%	52,00%	57,00%	51,00%
K/I-tal (uträknad)	43,67%	51,89%	58,16%	51,85%	45,59%	51,56%	57,35%	50,78%
Kreditförlustnivå (hämtad)	-0,010%	Ej redovisat	0,080%	-0,020%	0,000%	Ej redovisat	0,110%	0,070%
Kreditförlustnivå (uträknad)	-0,005%	-0,107%	0,076%	-0,022%	0,002%	-0,022%	0,095%	0,055%
Placeringsmarginal (hämtad)	Ej redovisat	Ej redovisat	Ej redovisat	1,23%	Ej redovisat	Ej redovisat	Ej redovisat	1,25%
Placeringsmarginal (uträknad)	0,87%	1,15%	0,75%	1,25%	0,86%	1,16%	0,75%	1,29%
Räntabilitet på eget kapital (hämtad)	20,90%	Ej redovisat	20,80%	19,30%	23,30%	Ej redovisat	19,30%	18,90%
Räntabilitet på eget kapital (uträknad)	19,89%	22,30%	20,35%	19,36%	22,04%	19,27%	18,95%	18,87%
Vinst per aktie (hämtad)	20,41	13,57*	18,72	19,75	24,84	13,99*	19,97	21,78
Vinst per aktie (uträknad)	20,41	13,63	18,75	21,11	24,87	14,08	20,00	23,28

* Omräknad till SEK; Växelkurser: 2004 6,997 2005 8,409 2006 11,214 2007 11,660 2008 11,470

Fortsättning Bilaga 1

	2008			
	Handelsbanken	Nordea	SEB	Swedbank
K/I-tal (hämtad)	44,10%	53,00%	62,00%	50,00%
K/I-tal (uträknad)	44,26%	52,90%	61,76%	49,60%
Kreditförlustnivå (hämtad)	0,110%	Ej redovisat	0,300%	0,290%
Kreditförlustnivå (uträknad)	0,090%	0,161%	0,252%	0,245%
Placeringsmarginal (hämtad)	Ej redovisat	Ej redovisat	Ej redovisat	1,28%
Placeringsmarginal (uträknad)	0,96%	1,18%	0,77%	1,27%
Räntabilitet på eget kapital (hämtad)	16,20%	Ej redovisat	13,10%	17,10%
Räntabilitet på eget kapital (uträknad)	16,23%	15,28%	12,53%	14,13%
Vinst per aktie (hämtad)	19,46	11,81*	14,66	21,95
Vinst per aktie (uträknad)	19,46	11,81	14,68	19,44

* Omräknad till SEK; Växelkurser: 2004 6,997 2005 8,409 2006 11,214 2007 11,660 2008 11,470